

a kamenný ochoz umožňující přístup ke střílnám. Na vnější straně parkánu je dochována situace, kde je do cihlové šterbinové střílny vložena kamenná klíčová střílna (srov. Razím 2019, 228). I přes dosaženou hloubku tří metrů se nepodařilo zjistit základovou spáru parkánové hradby náležící do lucemburského období (14. století).

Sonda S 9/23 byla vyhloubena na vnější straně hradby oddělující předhradí od města Olomouc (obr. 76). Hradební zeď je zde založena na skalním podloží a základová spára byla zjištěna v hloubce cca 1,5 m od současného povrchu. Po zdokumentování a společné prohlídce se zástupci Muzea umění Olomouc byly ke dni 4. května 2023 sondy opět zasypany a terén uveden do původního stavu.

Na vlastní ploše proluky v Denisově ulici započaly terénní práce 2. května 2023 mechanickým skrýváním navážek na parcelách č. 455 a 456. Velikost plochy je dána omezeným prostorem k výzkumu, kde z bezpečnostních důvodů musejí být hrany zkoumané plochy zesvahovány, aby nedošlo k jejich zřícení. Část plochy je určena na skládku vykopané zeminy, kterou bude terén po skončení prací opět srovnán. Zbývající parcely č. 457, 458 a 459, kde by rovněž měl proběhnout záchranný archeologický výzkum, jsou využívány jako stavební dvůr pro rekonstrukční práce v bývalém kině Central. Po ukončení stavebních prací budou zmíněné parcely předány k provedení záchranného archeologického výzkumu, což se do konce roku 2023 nestalo.

Literatura

Razím, V. 2019: *Středověká opevnění českých měst 3. Katalog Morava a Slezsko*. Praha: Národní památkový ústav.

Zatloukal, R. 2017: Olomouc (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 58(2), 231–232.

Summary

Five test pits (Fig. 76) were excavated as part of the construction project for a new building of the Olomouc Museum of Art

(Central European Forum Olomouc, SEFO). Four pits (S 5/23, 7–9/23) were positioned on the inner side of the main city wall, where a foundation joint was uncovered. In two of these pits, two construction phases of the fortification wall from the 13th and 14th centuries were identified (Fig. 77). Another pit, S 6/23, was excavated on the inner side of the 14th-century Zwinger wall, revealing a well-preserved embrasure, though the base of the Zwinger wall itself was not found.

Richard Zatloukal

Olomouc (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)

Ul. Wurmova č. p. 589, parc. č. 24/4.

Středohradištní období (RS3). Město. Sonda. Záchranný výzkum.

Uložení nálezu: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Olomouci, inv. č. 116/1-22, 119/1-3.

Lokalizace: WGS-84: 49.5968592N, 17.2614750E

V popisovaném prostoru byla J. Bláhou realizována celá řada archeologických výzkumů, z nichž nejdůležitější proběhl v roce 1999 (Bláha 2000a; 2000b; 2001; 2003) a měl pokračovat i v následujícím roce, ale stavebník terénní práce ukončil. V roce 2014 se stejný investor rozhodl pokračovat ve svém stavebním záměru. V rámci přípravných prací pro projekt „Výbudování skladových prostor“ byl pro stavebníka v roce 2014 (od 24. června do 30. září) proveden archeologický výzkum na ploše parcel č. 24/4, 1822/1 a 1822/2 (Zatloukal 2015). Práce byly opět předčasně ukončeny a po šesti letech (2020) na ně navázal nový projekt „Úprava parcely č. 24/4 na Wurmově ul. č. o. 3 pro potřeby kavárny“, jiného stavebníka. Výzkum v roce 2020 měl za cíl pouze dobrat malou část objektu k. 522 zachyceného v roce 2014, neboť se zde plánovaly úpravy vstupu do stávajícího domu na ulici 1. máje č. o. 34.

Obr. 78. Olomouc, ulice Wurmova. Půdorys objektů k. 513, 514 a 522. Autor J. Grégr.

Fig. 78. Olomouc, Wurmova Street. Floor plan of buildings 513, 514 and 522. Author J. Grégr.

Obr. 79. Olomouc, ulice Wurmova. Pohled od západu na vypreparovanou vstupní šíji domu (k. 552), zahlobené do skalního podloží (k. 129). Foto R. Zatloukal.

Fig. 79. Olomouc, Wurmova Street. View from the west of the entrance neck of the house (Context 552) recessed in the bedrock (Context 129). Photo by R. Zatloukal.

Objekt k. 522 byl zahloben do písčitého podloží a jeho dno (220,08 m n. m.) leželo na skalním podloží k. 129. Zjištěna byla jižní, západní a severní stěna, kdežto východní byla zničena novověkým sklepem. Půdorys byl částečně rekonstruován jako čtvercový dům o rozměrech 4 × 4 m. Jihovýchodní roh objektu k. 522, který byl dobrán v roce 2020, lze interpretovat jako vstupní šíji tohoto domu (obr. 78). Nebyla ovšem zjištěna východní hrana této šíje, neboť tato část byla narušena novověkým výkopem (obr. 79).

Zkoumanou výplň k. 522 tvořily kontexty k. 116, 161, 166 a 169, datované množstvím keramiky do 10. století. Tyto kontexty jsou překryty dorovnávkou k. 178, která byla bez nálezů. Nad ní ležel k. 119 datovaný keramikou do 12. století.

Výzkumy v letech 1999, 2014 a 2020 objevily pět pravidelných objektů zahlobených do písčitého podloží k. 128 nebo skalního podloží k. 129 (obr. 78). Nalezené objekty byly interpretovány jako část většího středohradištního sídliště s pravidelným uspořádáním mírně zahlobených čtvercových domů.

Literatura

- Bláha, J. 2000a:** III. Přehledy činnosti, 3. Útvar archeologických výzkumů. Olomouc, Wurmova ulice č. o. 3, třída 1. máje č. o. 36. In: *Památkový ústav v Olomouci. Výroční zpráva 1999*. Olomouc: Památkový ústav v Olomouci, 61–63.
- Bláha, J. 2000b:** Topografie a otázka kontinuity raně středověkého ústředí v Olomouci. In: L. Polanský et al. (eds.): *Přemyslovský stát kolem roku 1000. Na paměť knížete Boleslava II. († 7. února 999)*. Praha: Lidové noviny, 179–196, 324–334.
- Bláha, J. 2001:** Archeologické poznatky k vývoji a významu Olomouce v období Velkomoravské říše. In: L. Galuška et al. (ed.): *Velká Morava mezi východem a západem. Sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference. Uherské Hradiště, Staré Město 28.9. – 1.10.1999*. Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 17. Brno: Archeologický ústav Akademie věd ČR, 41–68.
- Bláha, J. 2003:** K raně středověké topografii Olomouce se zvláštním zřetelem k oblasti tzv. Předhradí. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, Facultas Philosophica, Historica* 31, 2002. *Sborník prací historických* XIX, 13–28.
- Zatloukal, R. 2015:** Olomouc (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 56(2), 299–300.

Summary

Rescue archaeological excavations conducted in Wurmova Street (Olomouc-město cadastral area, Olomouc District) in 1999, 2014 and 2020 yielded five regular features (Fig. 78) sunken

into either the sandy subsoil (Context 128) or the bedrock (Context 129; Fig. 79). These excavated features were interpreted as part of the larger Middle Hillfort settlement, characterised by a regular arrangement of slightly recessed square houses.

Richard Zatloukal

Ořechov (okr. Brno-venkov)

„Randlíky“, parc. č. 5488.

Druhá světová válka. Hrob, bojiště, zákop. Sonda. Záchranný výzkum.

Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: nepublikováno z důvodu ochrany lokality

V srpnu 2023 našel hledač kovů v poli u Ořechova německou pancéřovou pěst včetně výbušné hlavice. Nález ohlásil Policii ČR, jejíž pyrotechnická služba zajistila hlavici a na místě ji zlikvidovala. Při jejím vyjímání ze země zjistila, že výmetná roura zbraně je zaklíněna mezi ocelovou přilbu a větší množství lidských kostí. Nález byl tedy ohlášen Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i. V nejbližším možném termínu (září 2023) byl nález znovu dohledán a proběhl zde rychlý záchranný výzkum, vzhledem k dalším nálezům střeliva a munice opět s asistencí Policie ČR. Nalezené kosterní pozůstatky náleží dle zbytků výstroje a výzbroje prokazatelně dvěma příslušníkům německé branné moci z let 1939 až 1945, kteří padli během bitvy u Ořechova mezi 18. a 24. dubnem 1945. Oba vojáci zemřeli v důsledku těžkých střepinových poranění hlavy nejspíše nedaleko místa nálezů a byli bez odpovídající evidence zahrabáni snad s jistým časovým odstupem civilním obyvatelstvem v jednoduchém okopu. Dle doprovodných nálezů mohli být oba v době úmrtí členy kulometného družstva, ačkoliv alespoň jeden z nich byl původně příslušníkem posádky tanku. Vzhledem k nečitelnosti fragmentů identifikačních známek a navzdory poměrně četným osobním předmětům je jejich bližší identifikace jen na základě výsledků terénního výzkumu nemožná. Nález byl oznámen Odboru pro válečné veterány a válečné hroby Ministerstva obrany ČR.

Literatura

Neuveдено.

Summary

The skeletal remains of two unknown German soldiers who died here between April 18 and 24, 1945, were discovered in ‘Randlíky’ field near Ořechov (Brno-Country District).

Jiří Kala

Ořechov (okr. Brno-venkov)

„Žleby“, parc. č. 5763.

Druhá světová válka. Hrob, bojiště. Sonda. Záchranný výzkum. Uložení

nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: nepublikováno z důvodu ochrany lokality

V červenci 2023 našel hledač kovů na poli jihovýchodně od Ořechova dělostřelecký granát ráže 85 mm spolu s dalšími kovovými předměty a fragmenty lidských kostí. Nález byl ohlášen Policii ČR, která požádala o spolupráci Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i. Po zajištění munice policejní pyrotechnickou službou zde byl ve dvou fázích proveden krátký záchranný výzkum – v první řadě zaměření místa a zajištění